

Адель Леонідівна БИКОВА

к.е.н., доцент, зав. кафедри, Університет митної справи та фінансів

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7290-9094>e-mail: bykovaadel@gmail.com**Денис Павлович МЕРЖЕВ**

аспірант, Університет митної справи та фінансів

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1914-6110>e-mail: Dann2@ukr.net**РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ВІДБУДОВИ**

У статті проведено поглиблений комплексний аналіз сучасних інноваційних стратегій, їхнього впливу на промисловість, цифровізацію державного управління, розвиток зеленої економіки, стартап-екосистеми та військово-промислового комплексу в умовах повоєнного відновлення. Показано, що інноваційна відбудова є не лише механізмом відновлення економіки після воєнних дій, а й стратегічним інструментом модернізації, підвищення конкурентоспроможності, інтеграції України у світовий економічний простір та розвитку військово-промислового комплексу, створюючи умови для сталого економічного зростання та технологічного прогресу.

Ключові слова: модернізація промисловості, цифрове урядування, відновлювана енергетика, інноваційна інфраструктура, стартап-екосистема, оборонні технології, технологічна конкурентоспроможність, сталий розвиток економічна безпека

Стаття надійшла 13.01.2026

Статтю прийнято 20.01.2026

Статтю опубліковано 13.02.2026

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний етап розвитку України характеризується необхідністю одночасного розв'язання двох стратегічно важливих завдань: подолання наслідків воєнних руйнувань та формування конкурентоспроможної, сталої та інноваційної економіки. Традиційні моделі економічного зростання, що ґрунтуються переважно на ресурсному та екстенсивному розвитку, в умовах глобальної конкуренції та швидких технологічних змін вичерпали свій потенціал. Це зумовлює потребу в переході до моделі інноваційної відбудови, що забезпечує відновлення інфраструктури, модернізацію виробництва, цифровізацію управлінських процесів та створення високотехнологічних секторів.

Проблема полягає в тому, що наявні економічні механізми та інституційні умови не повністю здатні забезпечити швидкий трансфер технологій, ефективне використання інтелектуального потенціалу та інтеграцію інновацій у всі сфери економічної діяльності. Ускладнюючими чинниками є недостатній рівень фінансування інновацій, технологічна залежність від зовнішніх ринків, нерозвиненість інноваційної інфраструктури та низький рівень взаємодії між наукою, бізнесом і державою.

Значущість проблеми визначається тим, що інноваційна відбудова є базовою умовою гарантування економічної безпеки країни, підвищення її глобальної конкурентоспроможності та формування підґрунтя для сталого довгострокового розвитку. Її розв'язання потребує ґрунтовних наукових досліджень стосовно ефективних моделей інноваційної політики, механізмів державно-приватного партнерства, оптимізації інвестиційних потоків, цифрової трансформації та розвитку людського капіталу. Практичний аспект полягає у створенні нових практик післявоєнної відбудови, що ґрунтуються на впровадженні інноваційних технологій, модернізації промисловості та переважанні національної економічної стратегії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сучасні дослідження засвідчують, що інноваційна відбудова економіки України є вирішальним чинником забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. Так, автори І. Біла, В. Посна та О. Шевченко [1] підкреслюють, що інноваційний розвиток є основою повоєнної відбудови, сприяючи модернізації вироб-

ництва та залученню інвестицій. Дослідник О. Євтушенко [4] зазначає, що цифровізація державного управління підвищує ефективність публічних сервісів, забезпечує прозорість та сприяє інтеграції України у міжнародні цифрові простори. Водночас науковці А. Полторацька та Д. Кундо [5] стверджують, що розвиток стартапів і технологічних компаній в Україні значно стимулює інноваційну екосистему та сприяє комерціалізації наукових розробок. Вчені В. Пшибельський, Т. Шматковська та А. Колосок [6] показують, що впровадження принципів зеленої економіки підвищує енергетичну безпеку та ефективність виробництва, сприяючи сталому економічному зростанню. Дослідники В. Рудан та С. Підгаєць [7] демонструють, що Індустрія 5.0 дає можливість гармонізувати співпрацю людини та технологій, зберігаючи креативний потенціал та соціальну відповідальність підприємств. На важливості інноваційного розвитку для адаптації національної економіки до глобальних економічних тенденцій та підвищення її конкурентоспроможності наголошують науковець Н. Степаненко та ін. [8]. Автор В. Стрілковський (W. Strielkowski) [15] доводить, що розвиток «зеленої» економіки створює додаткові можливості для низьковуглецевого та сталого розвитку України. Автори В. Вишневецький та С. Князев (V. Vishnevsky, S. Kniaziev) [21] наголошують, що сприяння готовності промисловості до «розумних» трансформацій значно підвищує її ефективність та технологічну конкурентоспроможність.

Узагальнюючи, аналіз наукових праць демонструє, що інноваційна відбудова України є багатовимірним процесом, що створює фундамент для сталого економічного зростання та технологічного прогресу країни. Нерозв'язаними залишаються питання комплексної інтеграції інновацій, цифровізації та зеленої економіки у повоєнну відбудову України, зокрема формування ефективної інноваційної екосистеми для забезпечення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

МЕТА дослідження – визначення ефективних механізмів та стратегій інноваційної відбудови, спрямованих на забезпечення сталого розвитку та зростання національної економіки України.

Для досягнення мети дослідження визначено такі основні завдання:

1. Проаналізувати вплив воєнної агресії на соціально-

економічний розвиток України та виявити головні виклики для відновлення економіки.

2. Дослідити основні напрями інноваційної відбудови та очікувані результати їхнього впровадження.

РЕЗУЛЬТАТИ

Воєнна агресія росії проти України та масштабні бойові дії спричинили серйозні людські втрати та руйнування соціальної інфраструктури, що значно ускладнило відтворення людського капіталу та загальмувало соціально-економічний розвиток країни [13]. Водночас повномасштабне вторгнення завдало величезних збитків економіці України: постраждали виробничі потужності, промислова інфраструктура та інвестиційна активність, що створює серйозні виклики для відновлення та подальшої модернізації держави.

У цих умовах традиційні практики реконструкції втрачають ефективність, адже повернення до довоєнного стану не гарантує конкурентоспроможності української економіки на світовому ринку. З огляду на це, стратегічним орієнтиром розвитку економіки є інноваційна відбудова, що передбачає модернізацію виробництва на основі технологій, цифровізації, зеленої трансформації та інноваційних механізмів управління.

У цьому контексті інноваційна політика України має бути основою загальної економічної політики та визначальним чинником відновлення економічного зростання у повоєнний період. Її реалізація сприятиме формуванню стійкої, високотехнологічної та конкурентоспроможної економіки, здатної ефективно інтегруватися у європейський та світовий економічний простір.

Водночас інноваційна відбудова України є не просто відновленням зруйнованого, а й стратегічною можливістю для модернізації та якісного прориву в розвитку національної економіки. Вона передбачає перехід від ресурсно орієнтованої моделі до високотехнологічної, конкурентоспроможної та сталої економіки, інтегрованої у світові ринки, що вимагає глибоких структурних реформ.

Однією з цілей інноваційної трансформації є створення передумов для сталого розвитку, підвищення адаптивності економіки до глобальних викликів та інтеграції у світовий технологічний простір. Впровадження інновацій забезпечує модернізацію промисловості, цифровізацію управлінських процесів, розвиток екологічно безпечних технологій та посилення ролі людського капіталу в економічному відтворенні [8].

Так, у дослідженні виокремлено п'ять базових напрямів інноваційної відбудови економіки України, що формують комплексну основу для ефективної трансформації національної економіки, сприяючи її адаптації до глобальних викликів та інтеграції у світовий технологічний простір.

1. Модернізація промисловості на засадах Industry 4.0/5.0

Цей напрям передбачає впровадження передових цифрових технологій, автоматизації виробничих процесів, роботизації та застосування штучного інтелекту (ШІ). Модернізація промисловості дає змогу підвищити ефективність виробництва, знизити витрати ресурсів, створити продукцію високої доданої вартості та забезпечити конкурентоспроможність української промисловості на світових ринках.

Індустрія 5.0 є новим етапом розвитку промислових технологій, що вирізняється людиноцентричністю, соціальною відповідальністю та увагою до сталості. Вона поєднує традиційні технології автоматизації та цифровізації Індустрії 4.0 з активною участю людини у виробничих процесах та турботою про екологічну безпеку. На відміну від Індустрії 4.0, що прагнула максимально зменшити роль людини через автоматизацію та застосування ШІ, Індустрію 5.0 спрямовано на гармонізацію співпраці людей і машин, зберігаючи творчий потенціал, креативність та соціальну відповідальність [7].

За оцінками експертів, для підприємств, що впровадили елементи Industry 4.0, до 60% зростає пропускна здатність виробництва, до 95% збільшується частка вчасно виконаних

замовлень, до 20% зменшуються виробничі запаси, а прості обладнання скорочуються до 22%. Водночас загальна ефективність встановленого обладнання (OEE) може зрости на ~15% [9].

Проте за останні роки частка підприємств, готових до переходу на Industry 4.0, залишається низькою: більшість з них продовжують застосовувати застарілі технології, що гальмує масштабну модернізацію [21]. Крім технологічних перешкод, значущими є обмежені фінансові ресурси, недостатня інвесторська зацікавленість та відсутність сталих державних програм підтримки модернізації.

Водночас економічна безпека України стикається з низкою серйозних загроз: звільнення громадян із секторів національної економіки, призупинених через карантин; зниження доходів домогосподарств та зростання цін на товари без заміників; зменшення сукупного попиту та пропозиції з втратою ринків збуту; збільшення дебіторської заборгованості підприємств та загальне погіршення фінансового стану [2].

У цьому контексті модернізація промисловості на засадах Industry 4.0/5.0 є не лише інструментом підвищення ефективності, але й основним чинником зміцнення економічної безпеки країни. Впровадження цифрових технологій, гнучких виробничих систем та локалізація виробництва сприяють зменшенню залежності від імпорту, підвищують стійкість до зовнішніх та внутрішніх ризиків і створюють передумови для відновлення економіки.

Зокрема, міжнародна торгівля, що постійно розширюється та є першочерговою сферою розвитку міжнародних економічних відносин, тісно пов'язана з модернізацією промисловості. Економічна безпека країни розглядається як підсистема міжнародної економічної безпеки, важливий структурний компонент глобальної економічної безпеки, об'єктом захисту якої є світовий економічний порядок та стабільний розвиток [3]. Підвищення технологічного рівня виробництва дає змогу Україні ефективніше інтегруватися у світові ланцюги створення вартості, зміцнювати експортний потенціал та забезпечувати стабільність національної економіки.

Так, системне впровадження принципів Industry 4.0/5.0 на державному та корпоративному рівнях створює передумови для масштабної модернізації української промисловості. Це сприяє підвищенню продуктивності, розвитку технологічного потенціалу та конкурентоспроможності країни на світових ринках. Основні очікувані результати такого впровадження наведено у табл. 1.

2. Розвиток інноваційної інфраструктури

Створення сучасних науково-технічних парків, інноваційних центрів, лабораторій, бізнес-інкубаторів та підтримка стартапів і технологічних компаній є важливим для трансформації науково-експериментального досвіду у конкурентоспроможні ринкові продукти. Така інфраструктура створює «екосистему інновацій», де наука, бізнес і технології можуть взаємодіяти й розробляти нові рішення, забезпечуючи технологічний прорив для економіки.

Як засвідчує останній офіційний звіт, в межах ініціативи Science City [22] Україна прагне трансформувати традиційні науково-технічні парки в сучасні інноваційні хаби з новими податковими та митними стимулюваннями, спрощеним регуляторним режимом та доступом до інфраструктури університетів для R&D і стартапів.

За даними 2024 р., українська стартап-екосистема охоплює понад 2 600 стартапів, а її загальна вартість складає приблизно 23,3 млрд євро [16]. Попри воєнні руйнування, екосистема демонструє значну стійкість та зростання інтересу міжнародних інвесторів до українських технологій. Збільшення кількості українських стартапів, що виходять на світовий ринок, засвідчує активний розвиток стартап-екосистеми в країні та підвищення її впливу на глобальні інноваційні процеси.

Водночас необхідно продовжувати роботу над стимулю-

Таблиця 1 – Потенційні результати впровадження Industry 4.0/5.0 у промисловості України (складено автором)

Напрямок впливу	Очікуваний результат
Продуктивність та ефективність виробництва	Зростання продуктивності праці та загальної ефективності виробництва, що сприятиме відновленню промислового потенціалу країни навіть за умов обмежених ресурсів
Продукція з високою доданою вартістю	Виробництво продукції з високою доданою вартістю, здатної витримувати конкуренцію на світових ринках, зокрема в машинобудуванні, металообробці, електротехніці та обладнанні
Зменшення залежності від імпорту	Зниження залежності від імпортного обладнання та комплектування через можливості 3D-друку, цифрового проєктування та локалізації виробництва
Гнучкість та адаптивність підприємств	Можливість швидко переналаштувати виробництво під нові замовлення, реагувати на зміну попиту або ринкової кон'юнктури
Інвестиції та розвиток технологій	Залучення інвестицій у «глибокі» технології (deep tech), розвиток R&D, інноваційних стартапів у промисловості, стимулювання інвестиційної активності та створення нових робочих місць для висококваліфікованих працівників

ванням та підтримкою стартапів, враховуючи різноманітні чинники, що впливають на їхню успішність.

Загальне зниження глобального рейтингу супроводжувалося помітним покращенням вхідних і вихідних показників інновацій до 2024 р. [5]. Це доводить, що навіть у складних умовах воєнного стану Україна поступово підвищує ефективність перетворення інвестицій на відчутні інноваційні результати.

Так, системне та продумане створення інноваційної інфраструктури сприятиме досягненню значущого позитивного ефекту для науково-технологічного розвитку та економіки України. Основні переваги наведено у табл. 2.

Отже, розвиток інноваційної інфраструктури – не лише сфера наукових інтересів, а стратегічна інвестиція в майбутнє економіки.

3. Цифрова трансформація державного управління

Під цифровою трансформацією державного управління розуміють системне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, електронних сервісів та ІТ-інновацій у діяльність державних і місцевих органів влади, що має на меті підвищення ефективності, прозорості, підзвітності та зручності взаємодії держави з громадянами й бізнесом. У контексті інноваційної відбудови таке оновлення публічного управління створює основу для сучасної, технологічно спроможної та адаптивної державної системи [4].

Нині Україна вже досягла значних результатів у розвитку е-урядування. За даними GovTech Pulse 2025, близько 75% громадян використовують цифрові державні сервіси та задоволені їхньою роботою, що засвідчує високий рівень прийняття і довіри до цифрових рішень [11]. Крім того, 55% населення активно користуються е-послугами, що демонструє охоплення більшості громадян і зростання інтеграції цифрових рішень у повсякденне життя [17]. За даними опитування UNDP у 2024 р., 84% користувачів державних е-послуг оцінили свій досвід як «скоріше позитивний» або «дуже позитивний», що на 5% більше, ніж у 2023 р. [20]. Отже, цифрова трансформація не лише підтримує поточну діяльність держави, а й створює платформу для сталого технологічного розвитку та інтеграції у міжнародні цифрові простори.

Активна цифровізація державного управління сприяє підвищенню ефективності роботи органів влади та розвитку економіки (табл. 3).

Водночас залишаються певні виклики: необхідно розширювати охоплення цифрових послуг у регіонах, підвищувати цифрову грамотність населення та удосконалювати інтеграцію інформаційних систем між різними органами влади. Зокрема, важливо стимулювати розвиток GovTech-стартапів та ІТ-компаній, що можуть пропонувати інноваційні рішення для державного сектору, створюючи синергію між бізнесом, наукою та державою.

Таблиця 2 – Потенційні переваги розвитку інноваційної інфраструктури в Україні (складено автором)

Напрямок впливу	Очікуваний результат
Комерціалізація наукових розробок	Перетворення фундаментальних або прикладних досліджень у готові продукти, що підвищує технологічну самодостатність країни та її експортний потенціал
Розвиток стартапів і технологічних компаній	Зростання кількості стартапів та технологічних компаній, підвищення їхньої витривалості й масштабованості; міжнародні дослідження показують, що технологічні парки суттєво підвищують шанси малих і середніх підприємств на успіх (arXiv)
Залучення інвестицій у R&D та технології	Підвищення привабливості технологічних проєктів для місцевих та міжнародних; стимулювання інвестицій
Посилення співпраці «наука – бізнес – держава»	Синергія між науковими установами, університетами та промисловістю: науковці отримують доступ до ринків і фінансування, бізнес – до інновацій, держава – до технологічного розвитку
Децентралізація інноваційного розвитку	Стимулювання стартапів і високотехнологічних виробництв у регіонах, а не лише у столицях, що забезпечує рівномірний технологічний прогрес та масштабну модернізацію національної економіки

Таблиця 3 – Основні переваги цифрової трансформації державного управління (складено автором)

Напрямок впливу	Очікуваний результат
Підвищення ефективності та оперативності	Скорочення часу на оформлення документів, заявки, отримання дозволів; автоматизація рутинних процесів і зменшення бюрократичних затримок
Прозорість і підзвітність влади	Застосування цифрових реєстрів, відкритих даних та електронного документообігу знижує корупційні ризики, забезпечує контроль та відкритість
Покращення доступності послуг	Адміністративні, соціальні онлайн-послуги та бізнес-послуги є доступними незалежно від місця проживання, що особливо актуально для регіонів та тимчасово переміщених осіб
Оптимізація управлінських рішень та стратегічне планування	Інтегровані цифрові платформи та аналітика даних дають змогу ухвалювати більш обґрунтовані, оперативні та узгоджені управлінські рішення
Стимулювання інновацій та розвиток ІСТ-екосистеми	Попит на цифрові рішення створює середовище для розвитку ІТ-компаній та GovTech-стартапів, залучає приватні інвестиції та стимулює ринок digital-послуг

4. Зелена економіка та енергетична безпека

Стала зелена економіка інтегрує економічні інтереси із суспільними та екологічними потребами, створюючи платформу для досягнення збалансованого розвитку. Її економічне значення полягає у трансформації структурних практик зростання, що забезпечує економічну стійкість як на макро-, так і на мікрорівнях.

Зелена економіка сприяє зміцненню енергетичної безпеки, підвищенню ефективності промислового виробництва та скороченню енерговитрат. Впровадження відновлюваних джерел енергії (сонячна, вітрова, біоенергія), енергоефективних технологій і сталих виробничих процесів забезпечує не лише зниження вуглецевого навантаження, а й підвищення енергетичної незалежності України.

В умовах сучасних викликів, зокрема воєнних та геополітичних ризиків, децентралізовані джерела енергії дають змогу швидко відновлювати електропостачання та зменшують вразливість критичної інфраструктури. Сучасні дані демонструють, що сектор відновлюваної енергетики в Україні зростає навіть за умов воєнних дій: частка відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) в енергетичному балансі країни у 2024 р. сягнула майже 11%, а виробництво «зеленої» електроенергії зросло на 6,4% порівняно з попереднім роком [12].

Крім того, Україна має значний потенціал для розвитку «зеленого» водню та інноваційних енергетичних технологій, що створює нові інвестиційні можливості та робочі місця в екологічно безпечному секторі [15].

Так, інвестиції у відновлювані джерела енергії та енергоефективні технології є основним чинником повоєнної інноваційної відбудови, забезпечуючи довгострокову конкурентоспроможність та стійкість української економіки.

5. Інновації в оборонно-промисловому комплексі

Інновації в оборонно-промисловому комплексі (ОПК) України відіграють визначальну роль у гарантуванні національної безпеки та технологічної модернізації країни. Сучасні виклики, зокрема повномасштабне вторгнення, стимулюють розвиток нових технологій, прискорюють цикли розроблення і впровадження озброєння, сприяють створенню інноваційної екосистеми в оборонній промисловості.

В останні роки український ОПК демонструє значне зростання та інноваційну динаміку, що було особливо помітним у 2024 р. За офіційними даними, обсяг виробництва озброєння та військової техніки сягнув приблизно 10 млрд дол. США, що суттєво перевищує 3 млрд дол. США у 2023 р. та 1 млрд дол. США у 2022 р. [19]. Варто зазначити, що у 2024 р. українські підприємства освоїли понад 1 300 види озброєння та військової техніки, з яких близько 75 % виготовлено в Україні [10]. Одним з найдинамічніших напрямів стало виробництво безпілотних літальних апаратів (БПЛА), систем радіоелектронної боротьби, оптики, тепловізорів, навігаційних систем та роботизованих платформ.

Водночас приватний оборонно-технічний сектор демонструє активний розвиток: 88% компаній продають продукцію безпосередньо військовим підрозділам, минаючи традиційні державні контрактні процедури, що значно прискорює цикл розроблення, тестування та постачання озброєнь [18].

Отже, інноваційні рішення в ОПК виконують подвійну функцію: з одного боку, вони зміцнюють обороноздатність

країни, підвищують спроможність протистояти агресору та забезпечують захист населення, а з іншого – є потужним рушієм технологічного розвитку, імпортозаміщення, створення робочих місць та розвитку науково-промислового потенціалу країни. Крім того, модернізація ОПК сприяє інтеграції українських технологічних компаній в міжнародні ланцюги постачання, залученню інвестицій та зміцненню позицій України як технологічного гравця на глобальному ринку оборонних і безпекових рішень.

Отже, інноваційна відбудова – це не лише спосіб подолання наслідків воєнної агресії, а й стратегія довгострокового розвитку України. Застосування сучасних технологій, цифровізації, «зеленої» модернізації та нових фінансових інструментів дає змогу створити конкурентоспроможну економіку європейського зразка. Для реалізації цієї моделі потрібні скоординовані дії держави, бізнесу та міжнародних партнерів, зокрема активне залучення людського капіталу. У результаті такої співпраці успішна інноваційна відбудова буде підґрунтям для створення модернізованої, стійкої та економічно сильнішої України.

ВИСНОВКИ

Інноваційна відбудова України є стратегічною основою для створення високотехнологічної, конкурентоспроможної та інтегрованої у світову економіку держави. Впровадження технологій Industry 4.0/5.0 забезпечує підвищення продуктивності виробництва, створення продукції з високою доданою вартістю та посилення економічної безпеки країни. Розвиток інноваційної інфраструктури, стартап-екосистеми та науково-технічних парків сприяє комерціалізації наукових розробок, залученню інвестицій і формуванню сприятливого середовища для науково-технологічних інновацій.

Цифрова трансформація державного управління є механізмом підвищення ефективності, прозорості та доступності публічних послуг, стимулюючи розвиток ІСТ-сектору та створюючи платформу для інтеграції державних і бізнес-процесів у сучасний технологічний простір. Перехід до зеленої економіки сприяє зміцненню енергетичної безпеки, підвищенню енергоефективності та забезпеченню сталого розвитку на макро- та мікрорівнях. Водночас інновації в ОПК посилюють обороноздатність країни, сприяють імпортозаміщенню та стимулюють технологічний прогрес у суміжних секторах.

Так, у дослідженні доведено, що інноваційна відбудова є не лише механізмом подолання наслідків воєнної агресії, а й ефективною моделлю структурної та технологічної модернізації економіки. Її реалізація формує передумови для довгострокового економічного зростання, підвищення стійкості національної економіки до зовнішніх і внутрішніх викликів, зокрема для інтеграції України у глобальні технологічні та економічні процеси. Ці результати мають як теоретичне значення, визначаючи напрями досліджень інноваційного розвитку у постконфліктних економіках, так і практичне – слугують орієнтиром для державної політики, бізнес-стратегій та міжнародної співпраці.

Подальші наукові дослідження може бути спрямовано на оцінювання ефективності впровадження інноваційних технологій та інфраструктурних рішень для сталого розвитку економіки України в умовах повоєнної відбудови.

References

1. Bila I.S., Posna V.S., Shevchenko O.O. Innovative development as a factor of post-war economic recovery of Ukraine. *Scientific Papers NaUKMA. Economics*. 2023. Vol. 8, No. 1. pp. 10–16. URL: <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2023.8.1.10-16> [in Ukrainian].
2. Hapicieva O., Martynenko V., Romanovska Y., Potapyuk I., Chyryva H. Theoretical and methodological aspects of strategic management of state economic security in the context of COVID-19 pandemic: current problems and development vectors. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. No. 1 (42). pp. 529–536. URL: <https://doi.org/10.55643/fcapter.1.42.2022.3753> [in Ukrainian].
3. Hrybinenko O.M. *International economic security in the context of sustainable development*. Dnipro, 2020. [in Ukrainian].
4. Yevtushenko O. Digitalization as a tool for modernization of public administration in Ukraine. *Public Administration and Regional Development*. 2024. No. 26. pp. 1158–1176. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2024.26.03> [in Ukrainian].
5. Poltoratska A., Kundo D. Dynamics of startup development in Ukraine and factors affecting their success. *Young Scientist*. 2025. No. 5 (136). URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2025-5-136-16> [in Ukrainian].

6. Pshybelskyi V.V., Shmatkovska T.O., Kolosok A.M. Principles of green economy formation based on corporate social responsibility. *Agrosvit. Economics and Region.* 2025. No. 2 (97). Pp. 75–80. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/27186> [in Ukrainian].
7. Rudan V.Y., Pidhaets S.V. Industry 5.0 as a tool for effective development of Ukrainian enterprises during wartime challenges. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management.* 2024. No. 12. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-03-07> [in Ukrainian].
8. Stepanenko N., Lytvynenko A., Pivavar I. Innovative development of the national economy in the context of global economic trends. *Economics and Region.* 2025. No. 2 (97). Pp. 13–20. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.2\(97\).3782](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.2(97).3782) [in Ukrainian].
9. Ukrainian Institute for the Future. *Ukraine 2030E strategy: a country with a developed digital economy.* 2025. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> [in Ukrainian].
10. Ministry of Defence of Ukraine. *Over 1,300 samples of weapons and military equipment were allowed into operation in 2024.* 2024. URL: <https://mod.gov.ua/news/u-2024-roczni-minoboroni-dopustilo-do-eksploatatsiyi-ponad-1300-zrazkiv-ozbroynnya-ta-vijskovoyi-tehniki> [in Ukrainian].
11. GovTech Pulse Survey. *East Europe Foundation.* 2025. URL: <https://eef.org.ua/en/report/govtech-pulse-survey/>
12. In 2024, the share of RES in Ukraine's energy balance amounted to almost 11%. *EcoPolitic.* 2024. URL: <https://ecopolitic.com.ua/en/news/in-2024-the-share-of-res-in-ukraines-energy-balance-amounted-to-almost-11/>
13. Hapicieva O., Sarychev V., Bykova A., Dziuba D., Pohoriyli O. Preserving human capital in Ukraine in times of war. *Economic Affairs.* 2023. № 68(02). Pp. 1355-1360. URL: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.2.2023.40>
14. Rasshyvalov D., Hapicieva O., Dergach A., Koshovyi B.-P., Kuryliuk Y. Modern international economic relations in the context of political risks and global geo-economic factors. *Salud, Ciencia y Tecnología - Serie de Conferencias.* 2025. № 4. URL: <https://doi.org/10.56294/sctconf2025684>
15. Strielkowski W. Efficient low-carbon development in green hydrogen and ammonia economy: a case of Ukraine. 2025. URL: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2503.22326>
16. Ukraine. *Funded by the European Union.* 2024. <https://eu4innovationeast.eu/ukraine/>
17. Ukraine closes digital trust gap with Singapore, says new GovTech report. *Digital State UA.* 2025. URL: <https://digitalstate.gov.ua/news/govtech/ukrayina-uviyshla-do-svitovykh-lideriv-za-doviroiu-do-e-posluh-doslidzennia-govtech-public-pulse>
18. Ukraine's defence tech sector transforms, bypasses traditional procurement. *Defence Innovation Review: вебсайт.* 2025. URL: <https://defenceinnovationreview.com/2025/08/29/ukraines-defence-tech-sector-transforms-bypasses-traditional-procurement/>
19. Ukrainian institute for the future and the Ukrainian Council of Defence Industry presented a report on the results of the defence industry in 2024. *Ukrainian Council of Defence Industry.* 2025. URL: <https://ucdi.org.ua/en/news-en/report-on-the-results-of-the-defence-industry-in-2024>
20. Ukrainians' satisfaction with government e-services on the rise, KIIS survey finds. *UNDP.* 2025. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/ukrainians-satisfaction-government-e-services-rise-kiis-survey-finds>
21. Vishnevsky V., Kniaziev S. How to increase the readiness of Ukraine's industry to smart transformations. *Science and Innovation.* 2024. № 14 (4). Pp. 49–61. URL: <https://doi.org/10.15407/scine14.04.049>
22. Welcome to science city. *Odessa Journal.* 2025. URL: <https://odessa-journal.com/public/welcome-to-science-city>

Adel BYKOVA

PhD in Economics, Associate Professor, Head of department, University of Customs and Finance

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7290-9094>

e-mail: bykovaadel@gmail.com

Denys MERZHEV

postgraduate student, University of Customs and Finance

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-1914-6110>

e-mail: Dann2@ukr.net

DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE ON THE BASIS OF INNOVATIVE RECONSTRUCTION

The purpose of the paper is to identify effective mechanisms and strategies for innovative reconstruction to ensure sustainable development and the growth of Ukraine's national economy. The methodological basis of scientific intelligence is the methods of collecting, comparing, analyzing, synthesizing and summarizing information from scientific publications, official statistical data, analytical reports and practical cases of innovation implementation in Ukraine. The scientific novelty of the paper lies in the in-depth, comprehensive analysis of modern innovation strategies, their impact on industry, the digitalization of public administration, the development of the green economy, the startup ecosystem, and the military-industrial complex in the context of post-war recovery. The paper showed that the innovative reconstruction of Ukraine is a complex strategic process. The implementation of Industry 4.0/5.0 technologies enables increased production efficiency, the creation of high-value products, reduced dependence on imports, and greater competitiveness for the Ukrainian industry in global markets. The development of innovation infrastructure and the startup ecosystem contributes to the commercialization of scientific developments, attracts investments in R&D, strengthens the "science-business-state" cooperation, and decentralizes innovative development in the regions. The digital transformation of public administration ensures transparency, accountability, efficiency, and the convenience of interaction between the state and citizens and businesses, creating a platform for sustainable technological development. The implementation of the principles of green economy and renewable energy sources increases the country's energy independence, reduces carbon emissions, and creates new investment opportunities in environmentally friendly sectors. Innovations in the military-industrial complex enhance Ukraine's defense capabilities, accelerate technological modernization, create highly qualified jobs, and stimulate the development of scientific and industrial potential.

Keywords: industrial modernization, digital governance, renewable energy, innovative infrastructure, startup ecosystem, defense technologies, technological competitiveness, sustainable development, economic security